

Vývoj francouzské imigrační politiky od konce 2. světové války do současnosti

Anotace: Práce se bude zabývat jednotlivými vývojovými fázemi, kterými prošla francouzská imigrační politika od roku 1945 do současnosti. Především na základě analýzy odborné literatury, vědeckých článků a jednotlivých zákonů týkajících se imigrace budeme schopni určit základní vývojové aspekty této politiky a stanovit, jak se měnila a vyvíjela až do současné podoby.

Klíčová slova: imigrace, Francie, imigrační politika.

Podrobnější popis práce:

V naší práci se budeme věnovat vývoji francouzské politiky vůči imigrantům od konce 2. světové války do současnosti. Výchozím bodem pro nás bude rok 1945. Po osvobození byl podíl cizinců ve Francii nejnižší za poslední čtvrtstoletí, a to v důsledku dobrovolných odchodů Italů v roce 1939, útěku Židů do Ameriky, deportace a již šest let zastaveného nábory pracovních sil.

Takový pokles pochopitelně znepokojoval vládu IV. republiky, neboť v zemi bylo po válce třeba obnovit města, továrny apod. Vláda se tedy rozhodla schválit skutečnou imigrační politiku a řídit ji po vzoru klíčových sektorů ekonomiky, v té době znárodněných. Tak došlo k postupnému vytvoření institucí, které měly podporovat především pracovní imigraci. Byly to ONI¹, OFPRA², Sonacotra³ a FAS⁴. Přestalo se také používat pojmu „cizinec“, který byl nahrazen výstižnějším „imigrant“.

V období následujících třiceti let v souvislosti s růstem francouzské ekonomiky přetrvávala potřeba získat zahraniční pracovní síly, které se měly vrátit do svých zemí poté, co je Francie už nebude potřebovat. Významným mezníkem tohoto období byl rok 1962, tedy konec války v Alžírsku. Po skončení války totiž došlo nejen k masovému návratu francouzských vojáků a repatriantů z Alžírsku do Francie, ale zároveň se v období let 1962 až 1965 zvýšil podíl zahraniční imigrace na území francouzské republiky jako dosud nikdy předtím. Veřejná moc na to reagovala rozšířením možností zásahu pro tehdejší ONI,

¹ Office National d'Immigration (Národní úřad pro imigraci), dnes OFFII (Francouzský úřad pro imigraci a integraci).

² Office français de protection des réfugiés et apatrides (Francouzský úřad pro ochranu uprchlíků a osob bez státní příslušnosti).

³ Société nationale de construction de logement pour les travailleurs (Národní společnost pro výstavbu bytů pro pracovníky), dnes Adoma (název odvozen z latinských slov *ad* a *domus*).

⁴ Fonds d' Action sociale (Fond pro sociální činnost).

kontrolou imigrace z Alžírsko a černé Afriky a rozšířením snahy o začlenění do FAS. Následující období (léta 1966 až 1974) charakterizuje také vysoká míra imigrace. Nešlo však o lineární nárůst. Mezi léty 1966 a 1968 se míra imigrace poněkud snížila, v letech 1969 až 1970 významně vzrostla, aby znovu prudce klesla od roku 1971. Pro toto období je charakteristická zvyšující se kontrola migračního procesu ze strany státu.

Dá se říci, že v 80. letech pokračuje snaha regulovat příliv imigrantů do Francie, která se projevuje schvalováním přísnějších zákonů vůči imigrantům, například ztěžování jejich vstupu do země apod.

V 90. letech a na počátku 21. století se objevují další zákony řešící otázku imigrantů, naposledy je to projekt zákona z let 2007-2011. Ten má za cíl imigraci především omezit.

Hlavní metodou našeho výzkumu bude zejména pro dřívější období (do 90. let) analýza odborné literatury a vědeckých článků. Dalším zdrojem poznání, tentokrát především pro nedávnou a současnou situaci, budou texty zákonů vztahujících se k imigraci.

Jak vyplývá z naší předběžné rešerše, v literatuře francouzské proveniencí je téma imigrace dobře zpracováno. Existují publikace, jež nabízejí stručný přehled vývoje imigrace ve Francii (např. kniha *Immigration en France* z edice *Que sais-je?*). Zajímavá je také edice *L'immigration dans les textes*, která v duchu návratu *ad fontes* představuje a analyzuje 200 různých dokumentů týkajících se dějin imigrace (texty zákonů, nařízení, ministerské instrukce, projevy představitelů státu apod.) Téma je také zpracováno v článcích různých francouzských vědeckých časopisů, z nichž bychom uvedli například *Population* nebo *Vingtième siècle*.

Z další cizojazyčné literatury poskytuje přehled o problematice imigrace kniha *European Immigration: A Sourcebook* od dvojice autorek Anna Triandafyllidou a Ruby Gropas vydaná v roce 2007. Dále můžeme zmínit knihu *The Politics of Immigration in Western Europe* z roku 1994, jejímiž autory jsou Martin Baldwin-Edwards a Martin A. Schain, nebo práci Andrewa Geddes *The Politics of Migration and Immigration in Europe* z roku 2003.

V českém prostředí se imigrací a migračními politikami zabývají zejména Pavel Barša a Andrea Baršová ve své knize *Přistěhovalectví a liberální stát* z roku 2005. Konkrétní téma francouzské migrační politiky zpracovala například ve své diplomové práci *Problémy migrační politiky Francie* Dana Zimová v roce 2006.

Cílem výzkumu je zachytit základní vývojové etapy ve francouzské migrační politice a pomocí analýzy jednotlivých období pochopit současný stav politiky vůči imigrantům.

Uvidíme nejen, jak se otázku imigrace dařilo (nebo nedařilo) řešit minulým francouzským vládám, zajímavý bude jistě i vhléd do koncepcí, které Francii nabízejí jednotlivé politické strany v současnosti.

BIBLIOGRAFIE:

I. Literatura zaměřená obecněji na problematiku imigrace a imigrační politiky:

BADE, Klaus J.: *Evropa v pohybu. Evropské migrace dvou staletí*. Praha 2004.

BAROU, Jacques: *Europe, terre d'immigration. Flux migratoires et intégration*. Grenoble 2006.

BARŠOVÁ, Andrea – BARŠA, Pavel: *Přistěhovalectví a liberální stát. Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno 2006.

BALDWIN-EDWARDS, Martin – SCHAIN, Martin A.: *The Politics of Immigration in Western Europe*. Londýn 1994.

GEDDES, Andrew P.: *The Politics of Migration and Immigration in Europe*. Londýn 2003.

TRIANDAFYLIDOU, Anna – GROPAS, Ruby : *European Immigration : A Sourcebook*. Farnham 2007.

II .Literatura věnující se otázce imigrace ve Francii:

FAVELL, Adrian: *Philosophies of integration : immigration and the idea of citizenship in France and Britain*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire ; New York, N.Y. : Palgrave in association with Centre for Research in Ethnic Relations, University of Warwick, 2001.

FELDBLUM, Miriam: *Reconstructing citizenship : the politics of nationality reform and immigration in contemporary France*. Albany : State University of New York Press, 1999.

LE MOIGNE, Guy: *L'immigration en France*. Paříž 1991.

MABIALA-GASCHY, Christian Gilbert: *La France et son immigration : tabous, mensonges, amalgames et enjeux*. Paříž 2007.

NOIREL, Gérard: *Le creuset français; histoire de l'immigration (19ème-20ème siècles)*. Paříž 1988.

PONTY, Janine: *L'immigration dans les textes. France, 1789-2002*. Paříž 2003.

ZIMOVÁ, Dana: *Problémy migrační politiky Francie*. Brno 2006.

III. Odborné články:

CHEVALIER, Louis: *L'immigration en France (1950-1960)*. Population, č. 1, 1961, s. 113.

DOUKI, Caroline : *Administration et immigration en France, 1945-1975*. Revue d'histoire moderne et contemporaine, č. 2, 2006, s. 182-198.

MILZA, Pierre: *Un siècle d'immigration étrangère en France*. Vingtième siècle. Revue d'histoire, č. 7, 1985, s. 3-18.

NOIRIEL, Gérard: *L'histoire de l'immigration: note sur un enjeu*. Actes de la Recherche en Sciences Sociales, č. 54, 1984, s. 72-76.

NOIRIEL, Gérard: *Immigration: le fin mot de l'histoire*. Vingtième Siècle, č. 7, 1985, s. 141-150.

NOIRIEL, Gérard: *L'immigration en France, une histoire en friche*. Annales E.S.C., č. 4, 1986, s. 751-769.

NOIRIEL, Gérard: *Histoire de l'immigration en France. Etat des lieux, perspectives d'avenir*. Hommes et migrations, č. 1255, 2005, s. 38-48.

TAPINOS, George: *Chronique de l'immigration*. Population, č. 6, 1969, s. 1169-1186.

THIERRY, Xavier: *Évolution récente de l'immigration en France et éléments de comparaison avec le Royaume-Uni*. Population, č. 5, 2004, s. 725-764.

Stručná osnova práce:

I. Francie a její imigrační politika v letech 1945-1974

I. 1. Ekonomická situace Francie po 2. světové válce

I. 2. Počátek poválečné imigrační politiky (vznik s ní souvisejících institucí)

I. 3. Léta 1962-1965: vlna imigrace z Alžírsko

I. 4. Situace do poloviny 70. let

II. Vývoj migrační politiky od poloviny 70. let do současnosti

II. 1. 80. léta: snaha regulovat imigraci

II. 2. 90. léta

II. 3. Počátek 21. století: nové zákony pro omezení imigrace

II. 4. Dnešní instituce související s imigrační politikou ve Francii

II. 5. Postoje jednotlivých francouzských politických stran k otázce imigrace